

VILNIAUS UNIVERSITETO DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO SANDAS

Mokslo sritis/ys, kryptis/ys (kodai)	Medicinos ir sveikatos mokslai (M 000): Medicina (M 001)			
Fakultetas, Institutas, Katedra /Klinika	Medicinos Fakultetas Klinikinės medicinos institutas Vaikų ligų klinika			
Dalyko pavadinimas (ECTS kreditai, val.)	Vaikų neurologija 7,5 kreditai (202 val.)			
Dalyko studijų būdas	Paskaitos	Seminarai	Konsultacijos	Individualus darbas
ECTS kreditai	-	0,5	0,5	6,5
Dalyko vertinimo būdas (vertinama 10 balų sistemoje)	Egzaminas žodžiu, kurio metu pateikiami 3 teoriniai klausimai ir viena klinikinė situacija			
DALYKO KURSO TIKSLAS				
<p>Mokėti atlikti įvairaus amžiaus vaiko neurologinį ištyrimą, įvertinti įvairaus amžiaus vaiko psichomotorikos ir kalbos raidą (neuroraidą), žinoti vaikų neurologines ligas, jų epidemiologiją, etiopatogenezę, kliniką, diagnostiką, nervų sistemos tyrimo metodus, gydymą, reabilitaciją ir profilaktiką, ambulatorinės ir stacionarinės vaikų neurologinės tarnybos organizavimą Lietuvoje, ūmios ir planinės pagalbos organizavimą, ankstyvosios vaikų abilitaciją ir reabilitacijos tikslus ir principus.</p>				
PAGRINDINĖS DALYKO TEMOS				
<p>Vaiko klinikinis neurologinis ištyrimas, nervų sistemos tyrimo metodai.</p> <p>Įgimtos nervų sistemos ir aplinkinių struktūrų anomalijos. Nervų sistemos formavimosi anomalijų etiologija, klinikinė išraiška, diagnostika, gydymas, prognozės ir profilaktika. Nervinio vamzdelio užsidarymo defektai. Neuronų proliferacijos, migracijos ir smegenėlių formavimosi sutrikimai. Kaukolės ir slankstelių malformacijos. Galvos ir nugaros smegenų kraujagyslių malformacijos.</p> <p>Neurokutatinės ligos ir sindromai (fakomatozės), jų etiopatogenezė, klinika, diagnostika ir diagnostiniai kriterijai, gydymas ir išeitys. Neurofibromatozė, tuberozinė sklerozė, ataksija – telangiektazija, Sturge – Weber sindromas, Klippel – Trenauney sindromas, Von - Hippel – Lindau liga, Pigmento nelaikymas (incontinentio pigmenti), Ito hipomelanozė.</p> <p>Chromosominės ligos ir dismorfiniai sindromai, pažeidžiantys nervų sistemą. Dažniausi monosomijų ir trisomijų sindromai: Dauno sindromas, Patau sindromas, Edvardso sindromas ir kt. Mikrodeleciniai sindromai: Prader-Willi, Angelmano, Di George ir kiti sindromai. Fragilios X chromosomos sindromas ir kiti su X chromosoma susiję sindromai. Retto sindromas.</p> <p>Paveldimos neurometabolinės ligos. Aminorūgščių apykaitos sutrikimų ligos. Neurotransmiterių, metalų ir hormonų apykaitos defektai. Lizosominės ir peroksisominės ligos. Anglaivandenių apykaitos, ketogenezės ir ketolizės defektai. Mitochondrijų ligos.</p> <p>Neurodegeneracinės ligos. Baltosios ir/ar pilkosios smegenų medžiagos degeneracinės ligos. Neurodegeneracinės ligos, labiausiai pažeidžiančios pamato</p>				

branduolius. Neurodegeneracinės ligos, pasireiškiančios tremoru, mioklonusu ir mioklonine epilepsija. Smegenėlių, smegenų kamieno ir nugaros smegenų neurodegeneracinės ligos.

Vaikų raidos vertinimas, raidos sutrikimai. Normali ir sutrikusi vaiko raida, raidos vertinimo metodikos. Cerebrinis paralyžius, specifiniai mišrūs ir motorikos raidos sutrikimai, protinis atsilikimas, mokymosi sutrikimai, autizmas (epidemiologija, etiopatogenezė, klasifikacija, klinika, diagnostika, diferencinė diagnostika, gydymas ir abilitacija, kompleksinė pagalba sergančiam vaikui ir jo šeimai).

Vaikų epilepsija. Epilepsijos epidemiologija, priepuolių etiopatogenezė, semiologija, klasifikacija, epilepsijos sindromų klasifikacija, klinika, jos ypatumai atskirų formų atvejais ir skirtingose amžiaus grupėse, diagnostika, diferencinė diagnostika, elektroencefalografinio tyrimo vertė, epilepsijos gydymas, vaistų nuo epilepsija farmakokinetika ir farmakodinamika, kompleksinė pagalba epilepsija sergančiam vaikui ir jo šeimai. Užsitęsę traukuliai ir epilepsinė būklė. Pirmoji pagalba priepuolio metu.

Ūminiai simptominiai vaikų priepuoliai. Ūminiai simptominiai (provokuoti) priepuoliai, jų priežastys, diagnostika, ištyrimas, pirmoji pagalba ir skubus gydymas – priepuolio nutraukimas ir priežasties gydymas ir tolimesnė priepuolių pasikartojimo profilaktika. Febriliniai (karščiavimo) traukuliai.

Neepilepsiniai vaikų paroksizmai. Sutrikimai dėl sumažėjusios smegenų oksigenacijos. Paroksizminiai miego sutrikimai. Paroksizminiai judesių sutrikimai. Paroksizminiai elgesio ir psichikos sutrikimai, pseudoepilepsiniai priepuoliai.

Vaikų galvos skausmai. Galvos skausmų epidemiologija, etiopatogenezė, klasifikacija ir diagnostiniai kriterijai. Migrena, įtampos galvos skausmas, klasterinis galvos skausmas, prozopalgijos, kiti idiopatiniai galvos skausmai, simptominis galvos skausmas, tyrimų ir gydymo taktika.

Vaikų miego fiziologija, miego ir būdravimo sutrikimai. Miego - budrumo fiziologija, miego elektroencefalografijos ir polisomnografijos vertė, miego ir budrumo sutrikimų klasifikacija, diagnostika, nemigos, budrumo sutrikimai ir mieguistumas, parasomnijos.

Neuroinfekcijos. Meningitai, encefalitai, mielitai, smegenų abscesas. Neuroboreliozė.

Demielinizuojančios ir uždegiminės/imuninės nervų sistemos ligos, jų etiologija, klinika, diagnostika gydymas, galimos komplikacijos ir išeitys. Išsėtinė sklerozė. Autoimuniniai encefalitai. Sydenhamo chorėja. PANDAS. PANS. CANS.

Periferinės nervų sistemos ligos vaikų amžiuje. Galvinių nervų neuropatijos ir neuralgijos. Miastenija. Guillain-Barre sindromas.

Paveldimos nervų ir raumenų ligos. Paveldimos spinalinės raumenų atrofijos. Paveldimos polineuropatijos. Progresuojančios raumenų distrofijos. Miotoninės ligos ir periodiniai paralyžiai. Miopatijos. Paveldimų nervų ir raumenų ligų etiopatogenezė, klasifikacija, diagnostika ir gydymo galimybės.

Urgentinės neurologinės būklės, jų simptomatika, priežastys, ištyrimo ir gydymo taktika, komandinio specialistų darbo principai. Epilepsinė būklė. Distoninė būklė. Staiga nustojęs vaikščioti vaikas. Galūnių silpnumas ar vangus paralyžius. Sąmonės sutrikimai, koma. Smegenų mirtis.

Vaikų neurologinė tarnyba Lietuvoje.

SVARBIAUSIA REKOMENDUOJAMA LITERATŪRA

1. Rossa Brugha, Matko Marlais ir Ed Abrahamson. Vaikų klinikinio ištyrimo vadovas. Vilnius: UAB "Vaistų žinios" 2015 m. 271 p.
2. John A. Goodfellow. Neurologinis ištyrimas. Vilnius: UAB "Vaistų žinios" 2014 m. 204 p.

3. M.Endzinienė, G.Jurkevičienė, K.Laučkaitė, D.Mickevičienė, D.Obelienienė, K.Petrikonis, D.Rastenytė, A.Ščiupokas, N.Vaičienė-Magistris, A.Vaitkus. Neurologijos pagrindai (vadovėlis). 2019 m. 240 p.
4. V. Budrys (sudarytojas). Klinikinė neurologija 2009 m. 980 p.
5. R. Kėvalas (sudarytojas) Pediatrija. Kaunas: UAB „Vitae Litera“, 2018 m.
6. R. Mameniškienė, E. Navickienė, J. Rimšienė. Epilepsija (metodinė mokymo priemonė) Vilniaus Universiteto leidykla 2019 m.
7. Ed. A. Arzimanoglou Aicardi's Diseases of nervous system in childhood 4rd ed London: Mac Keith Press 2018 m.
8. Eds. Forsyth R., Newton R. Oxford Specialist Handbook of Paediatric Neurology 3rd ed Oxford University Press 2018 m.
9. Robert Kliegman, Joseph St. Geme Nelson. Textbook of Pediatrics 21st Edition. Elsevier 2019 m.
10. www.UpToDate.com
11. Epilepsy (International League Against Epilepsy (ILAE) guidelines) <https://www.ilae.org/guidelines>
12. Epilepsies: diagnosis and management (NICE guideline) <https://www.nice.org.uk/guidance/cg137>
13. Neurological examination https://neurologicexam.med.utah.edu/pediatric/html/home_exam.html
14. SAM gydymo metodikos <http://sam.lrv.lt/diagnostikos-gydymo-metodikos-ir-rekomendacijos/diagnostikos-ir-gydymo-protokolai>
15. Paskaitų medžiaga.

KONSULTUOJANTYS DĖSTYTOJAI

1. Dalyką koordinuojantis dėstytojas: Jurgita Grikinienė (doc. dr.).

2. Rūta Samaitienė (asist. dr.).

3. Rūta Praninskienė (asist. dr.).

PATVIRTINTA:

Vilniaus universiteto Medicinos ir sveikatos mokslų Doktorantūros mokyklos Tarybos posėdyje: 2022 m. rugsėjo 29 d.

Tarybos pirmininkė: prof. Janina Tutkuvienė